

## **Definicja mikro, małych i średnich przedsiębiorstw**

Z dniem 1 stycznia 2005 r. załącznik I do rozporządzenia 364/2004 zastąpi dotychczas obowiązujący załącznik I do rozporządzenia 70/2001. Zmianie ulegnie zatem definicja MŚP.

**I.** Zgodnie z art. 2 załącznika I do rozporządzenia 364/2004 wyodrębnia się następujące kategorie przedsiębiorstw:

- 1) **średnie przedsiębiorstwo** – średnie przedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które:
  - zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz
  - jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów euro;
- 2) **małe przedsiębiorstwo** – małe przedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które:
  - zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz
  - jego roczny obrót nie przekracza 10 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów euro;
- 3) **mikroprzedsiębiorstwo** - mikroprzedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które:
  - zatrudnia mniej niż 10 pracowników oraz
  - jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro.

## **II. Kwalifikacja do poszczególnych kategorii zależna jest od wielkości przedsiębiorstwa.**

W przypadku przedsiębiorstwa niezależnego (samodzielnego) decydują wyłącznie wskaźniki tego przedsiębiorstwa. W innych przypadkach pod uwagę bierzemy wskaźniki nie tylko samego przedsiębiorstwa ubiegającego się o wsparcie, ale także przedsiębiorstw, z którymi pozostaje ono w określonych związkach (w układzie przedsiębiorstw partnerskich lub przedsiębiorstw związanych). Dla celów obliczania danych dotyczących poziomu zatrudnienia oraz danych finansowych rozróżnia się przedsiębiorstwa: niezależne, partnerskie i związane.

**1. Przedsiębiorstwo niezależne (samodzielne)** to przedsiębiorstwo, które nie ma żadnych przedsiębiorstw partnerskich ani związanych - przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 3 ust. 1, a także przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 3 ust. 2 akapit drugi.

**2. Przedsiębiorstwa partnerskie** to przedsiębiorstwa, które nie są przedsiębiorstwami związanymi i które pozostają w następującym wzajemnym związku:

przedsiębiorstwo posiada samodzielnie lub wspólnie z jednym lub kilkoma przedsiębiorstwami związanymi (patrz poniżej pkt 3), 25% lub więcej kapitału lub praw głosu w drugim przedsiębiorstwie.

**Wyjątek od powyższej reguły** - rozporządzenie w art. 3 ust. 2 akapit drugi załącznika I uznaje jednak za samodzielne przedsiębiorstwa, w których powyższa wartość 25% została osiągnięta lub przekroczona przez następujące podmioty:

- 1) publiczne korporacje inwestycyjne, spółki kapitałowe podwyższonego ryzyka, osoby fizyczne lub grupy osób prowadzące regularną działalność inwestycyjną podwyższonego ryzyka, które inwestują kapitał własny w firmy nienotowane na giełdzie, pod warunkiem że cała kwota inwestycji tych inwestorów w to samo przedsiębiorstwo nie przekroczy 1 250 000 euro;
- 2) uniwersytety<sup>1</sup> lub niedochodowe ośrodki badawcze<sup>2</sup>;
- 3) inwestorów instytucjonalnych<sup>3</sup> łącznie z regionalnymi funduszami rozwoju;
- 4) samorządy lokalne z rocznym budżetem nie przekraczającym 10 milionów euro oraz liczbą mieszkańców poniżej 5 000

- jeżeli podmioty te nie są związane, indywidualnie lub wspólnie, z przedsiębiorstwem, w którym posiadają 25% lub więcej kapitału lub prawa głosu.

**3. Przedsiębiorstwa związane** to przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:

- 1) przedsiębiorstwo posiada większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie; lub

---

<sup>1</sup> należy rozumieć szerzej - uczelnie;

<sup>2</sup> typu non profit, czyli nie działające dla zysku;

<sup>3</sup> pod tym pojęciem należy rozumieć podmioty, które nie prowadzą działalności gospodarczej za pośrednictwem posiadanych przedsiębiorstw na zasadzie powiązania spółka-matka – spółki – córki, co prowadziłyby w rezultacie do korzystania z pomocy publicznej dla MŚP przez duże przedsiębiorstwa nie mieszczące się w definicji MŚP. Inwestorzy instytucjonalni to podmioty, które posiadają pozycje kapitałowe w wielu przedsiębiorstwach (akcje/ udziały/prawa głosu) w spółkach, ale nie w celu prowadzenie poprzez nie działalności gospodarczej, ale w ramach zarządzania środkami finansowymi. W tej kategorii mieścić się będą np. fundusze inwestycyjne, fundusze emerytalne;

- 2) przedsiębiorstwo posiada prawo do powoływania lub odwoływania większości członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa; lub
- 3) przedsiębiorstwo posiada dominujący wpływ na działalność innego przedsiębiorstwa (wpływ dominujący nie istnieje, jeżeli podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 akapit drugi załącznika I nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie przedsiębiorstwem) lub;
- 4) przedsiębiorstwo kontroluje większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie.

Za przedsiębiorstwa związane uważa się przedsiębiorstwa pozostające w takim związku z:

- 1) jednym lub kilkoma przedsiębiorstwami;
- 2) podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 2 akapit drugi załącznika I;
- 3) osobą fizyczną lub grupą osób fizycznych działających wspólnie, jeżeli wykonują swoją działalność lub część swojej działalności na tym samym odpowiadającym rynku lub rynkach pokrewnych.

**UWAGA !** Z kategorii MŚP wyłączone są przedsiębiorstwa, których 25% lub więcej kapitału lub praw głosu jest kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie przez jedno lub kilka organów państwowych<sup>4</sup>. Wyłączenie to nie dotyczy sytuacji, gdy ta wartość progowa zostanie osiągnięta lub przekroczona przez podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 akapit drugi załącznika I, jeżeli podmioty te nie są związane, indywidualnie lub wspólnie z przedsiębiorstwem, w którym posiadają 25% lub więcej kapitału lub prawa głosu.

### **III. Dane stosowane dla określenia progu zatrudnienia i pułapu finansowego.**

Okoliczność posiadania przedsiębiorstw partnerskich lub związanych wpływa na sposób ustalenia poziomu zatrudnienia oraz pułapów finansowych, od których uzależnia się posiadanie bądź utratę statusu MŚP:

- 1) w sytuacji, gdy przedsiębiorca posiada przedsiębiorstwa partnerskie, do danych tego przedsiębiorstwa dotyczących zatrudnienia oraz danych dotyczących wielkości przychodów

---

<sup>4</sup> przez pojęcie organu państwowego należy rozumieć podmioty prawa publicznego. W związku z tym z kategorii MŚP wyłączone będą np. jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa komunalne, spółki w których 25% lub więcej posiada Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo).

i majątku **należy dodać dane każdego przedsiębiorstwa partnerskiego proporcjonalnie** do procentowego udziału w kapitale lub prawa głosu (w zależności, który jest większy).

W przypadku przedsiębiorstw posiadających nawzajem akcje/ udziały/ prawa głosu (cross-holding) stosuje się wyższy procent;

2) w sytuacji, gdy przedsiębiorca posiada przedsiębiorstwa związane, do danych tego przedsiębiorstwa dotyczących zatrudnienia w tych przedsiębiorstwach oraz danych dotyczących wielkości przychodów i majątku **dodaje się w 100% dane każdego przedsiębiorstwa związanego;**

3) w **przypadku przedsiębiorstwa samodzielnego (niezależnego)**, tj. przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 3 ust. 1 oraz ust. 2 akapit drugi załącznika I – **dane** dotyczące zatrudnienia w tych przedsiębiorstwach oraz dane dotyczące wielkości przychodów i majątku **ustala się wyłącznie na podstawie danych tego przedsiębiorstwa.**

W celu określenia progu zatrudnienia oraz pułapów finansowych przedsiębiorcy przyjmują dane roczne za ostatni zatwierdzony okres obrotowy. W przypadku, gdy na ostatni dzień bilansu przedsiębiorstwo przekracza lub spada poniżej progu zatrudnienia lub pułapu finansowego dla danej kategorii przedsiębiorcy, uzyskanie lub utrata statusu średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa nastąpi tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch następujących po sobie lat.

W przypadku przedsiębiorstw działających krócej niż rok, przedsiębiorca podaje dane dotyczące zatrudnienia i pułapów finansowych oparte na godnych zaufania szacunkach (wiarygodnych dokumentach) dokonanych w trakcie roku.

Natomiast liczba zatrudnionych osób odpowiada liczbie „rocznych jednostek roboczych” (RJR), czyli liczbie pracowników zatrudnionych na pełnych etatach w ciągu całego roku referencyjnego.

Praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin lub pracowników sezonowych jest obliczana jako część ułamkowa RJR.

Do liczby zatrudnienia wlicza się również właścicieli - kierowników przedsiębiorstwa i partnerów (wspólników). Nie wlicza się natomiast praktykantów, ani studentów odbywających praktykę lub szkolenie zawodowe oraz osób przebywających na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym.

Przedsiębiorstwo, ubiegając się o pomoc publiczną, składa oświadczenie o statusie

prawnym jako przedsiębiorstwo niezależne, przedsiębiorstwo partnerskie lub przedsiębiorstwo związane, łącznie z danymi dotyczącymi poziomu zatrudnienia i pułapów finansowych.

#### **IV. Kontekst czasowy obowiązywania i stosowania nowych definicji MŚP.**

1. Definicje: mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw określone w rozporządzeniu KE Nr 70/2001 zmienionym przez rozporządzenie Komisji (WE) Nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. będą obowiązywały od 1 stycznia 2005 r. Odbiciem (niezupełnym) tych definicji są definicje zawarte w przepisach art. 103 do art. 110 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807).

Wynika to z faktu, iż zalecenie KE 2003/361/WE w sprawie definicji MSP zostało wdrożone dwutorowo:

- 1) przez Polskę jako kraj członkowski w drodze ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (art. 103-110);
- 2) przez Komisję Europejską w drodze rozporządzenia Komisji 70/2001 zmienionego przez rozporządzenie 364/2004.

2. Definicje określone w rozporządzeniach Rady czy Komisji Europejskiej obowiązują wprost (są stosowane bezpośrednio) na obszarze wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej i w związku z tym, niezależnie od regulacji krajowych (poza Konstytucją RP), od 1 stycznia 2005 r. obowiązywać będą definicje: mikro, małego i średniego przedsiębiorcy określone w rozporządzeniu Komisji 70/2001 zmienionym przez rozporządzenie 364/2004.

W związku z powyższym prowadzone aktualnie prace legislacyjne nad zmianą ustawy o PARP i ustawy o sdg, które zakładają bezpośrednie odesłanie w tych ustawach do definicji MŚP w rozporządzeniu KE, mają charakter porządkujący i niezależnie od kształtu tych zmian i terminu ich wejścia w życie, od 1 stycznia 2005 r. obowiązują definicje MŚP zawarte w rozporządzeniu KE.

3. Do definicji zawartych w rozporządzeniu 70/2001 zmienionym przez rozporządzenie 364/ 2004 odwołuje się:

1) w § 1 ust. 5 rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 sierpnia 2004 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw (Dz.U. Nr 195, poz. 2010);

2) w § 4 rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 sierpnia 2004 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej niezwiązanej z programami operacyjnymi (Dz. U. Nr 181, poz. 1877);

3) w § 2 pkt 4 rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 września 2004 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006 (Dz.U. Nr 207, poz. 2115).

4. Jak wyżej wskazano od 1 stycznia 2005 r. zgodnie z art. 2 zdanie drugie rozporządzenia KE 364/2004 stosowane będą definicje: mikro, małych i średnich przedsiębiorstw określone w rozporządzeniu Nr 70/2001 zmienionym przez rozporządzenie Nr 364/2004. Oznacza to, iż od tego dnia każdy podmiot, **wobec braku odmiennych uregulowań w przepisach przejściowych**, obowiązany będzie stosować wyżej wskazane definicje w nowym brzmieniu. Każdy podmiot, tzn. każdy adresat norm, czyli zarówno przedsiębiorca ubiegający się o pomoc publiczną dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach wyłączeń grupowych, jak i podmioty rozpatrujące (oceniające) wnioski, tj. PARP, czy Instytucja Zarządzająca.

5. Należy ponadto wskazać na długi okres *vacatio legis* w odniesieniu do definicji: mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Rozporządzenie 364/2004 opublikowane zostało 28 lutego 2004 r., natomiast definicje stosowane mają być od 1 stycznia 2005 r. Również ustawa przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej przewidziała dłuższe (w stosunku do pozostałych przepisów ustawy) *vacatio legis* w odniesieniu do poszczególnych definicji. Ustawa o sdg i ustawa przepisy wprowadzające ustawę o sdg ogłoszone zostały w Dzienniku Ustaw z 6 sierpnia 2004 r., weszły w życie 21 sierpnia 2004 r., natomiast w odniesieniu do przepisów art. 103 do art. 110 ustawy o sdg przewidziano wejście w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

6. Udzielanie od 1 stycznia 2005 r. pomocy publicznej dla MŚP – przedsiębiorcom, którzy nie spełniają warunków określonych w nowych definicjach, a więc nie mieszczą się w ramach tzw. wyłączeń grupowych, naraziłoby Polskę jako kraj członkowski Unii Europejskiej, na zarzut udzielania pomocy bez notyfikacji, a więc z naruszeniem art. 88 ust. 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.